

ХІМІЧНОМУ ФАКУЛЬТЕТУ УЖГОРОДСЬКОГО НАЦІОНАЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ – 60 років

Лендел В.Г.

Ужгородський національний університет, 88000, Ужгород, вул.Підгірна,46

У 1946 році склалися сприятливі умови для відкриття у складі першого в нашому краї вищого навчального закладу нового, п'ятого за числом факультету для підготовки науково-педагогічних кадрів з хімії для потреб науки, освіти та народного господарства. Спочатку він готував хіміків і фізиків. У 1954 році з його складу виділено фізико-математичний факультет. До 1958 року називався хіміко-біологічним. З 1965 року факультет має 5 кафедр: неорганічної хімії, аналітичної хімії, органічної хімії, фізичної і колоїдної хімії, екології та охорони навколишнього середовища. Ректор університету, кандидат хімічних наук, доцент колишній працівник Київського політехнічного інституту Курішко А.М. оперативно вирішив організаційні питання, запросив до роботи на хімічний факультет дипломованих спеціалістів С.Т. Орловського, Г.К. Дістанова, П.М. Стадника. Вони створили необхідні кафедри, навчальні та наукові лабораторії, забезпечили перших студентів-хіміків необхідною навчальною та навчально-методичною літературою, обладнанням та реактивами. Авторитет та дієздатність факультету постійно зростали, зокрема, після появи в Ужгородському університеті докторів хімічних наук, професорів І.І. Ленарського, Б.М. Дашкевича.

Добра фахова підготовка, значний творчий потенціал та неабияка працездатність молодих закарпатців, випускників хімічного факультету УжНУ відкрили перед ними двері аспірантур столичних вузів та академічних науково-дослідних установ, престижних Інститутів системи Академії наук України, Росії. Заступником директора з наукової роботи Інституту хімії високомолекулярних сполук НАН України став Юрій Юрійович Керча, доктор хімічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, член-кореспондент НАН України, академік Української технологічної академії, лауреат премії імені Л.В. Писаржевського та премії

імені А.І. Кіпріанова НАН України. В цьому ж інституті завідував відділом гетероланцюгових полімерів Василь Васильович Магдинець, доктор хімічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки. Заступником директора з наукової роботи Інституту загальної і неорганічної хімії НАН України працює доктор хімічних наук, професор, член-кореспондент НАН України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки Пехньо Василь Іванович. Завідував відділом фотохімії та працював заступником директора з наукової роботи Інституту фізичної хімії НАН України Йосип Йосипович Ділунг, доктор хімічних наук, професор, Заслужений діяч науки і техніки України, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, лауреат премії імені Л.В. Писаржевського НАН України. Завідує відділом механізмів органічних реакцій Інституту органічної хімії НАН України Василь Іванович Станінець, доктор хімічних наук, професор, лауреат Державної премії України в галузі науки і техніки, почесний доктор Ужгородського національного університету. В Інституті колоїдної хімії та хімії води імені А.В. Думанського завідує відділом Вікентій Юрійович Третинник, доктор хімічних наук, професор, академік Академії гірничих наук України. Завідував відділом гідрохімії Інституту гідробіології АН України, кафедрою неорганічної і аналітичної хімії Київського політехнічного інституту Богдан Йосипович Набиванець, доктор хімічних наук, професор, академік АН вищої школи України. Очолював деканат хімічного факультету Київського національного університету імені Т.Г. Шевченка доктор хімічних наук, професор Василь Васильович Сухан. Доктором хімічних наук, професором, членом-кореспондентом РАН, Заслуженим діячем науки і техніки Російської Федерації став Сергій Степанович Іванчев, колишній декан хімічного факультету Одеського державного

університету імені І.І. Мечнікова, директор філіалу інституту каталізу імені Г.К. Борескова СВ РАН, нині директор з наукової роботи АО "Пластполімер" (м. Санкт-Петербург).

З набутими знаннями та досвідом наукової роботи повернулися до рідного вузу випускники хімічного факультету та аспірантури при провідних академічних наукових установах С.С. Буцко, О.М. Івашкович, С.К. Ковач. Плідно працювали в нашому вузі хіміки – випускники інших вузів країни: І.М. Беленька, З.Л. Буцко, Ю.В. Ворошилов, Н.М. Міляєва, В.М. Потапов, Н.Л. Шестидесятна та інші.

У 1956 році завершили навчання в аспірантурі Ужгородського університету хіміки першого випуску М.І. Головей та І.В. Смоланка. Обое стали кандидатами хімічних наук, доцентами, завідували кафедрами довгі роки працювали деканами. Михайло Іванович Головей започаткував на факультеті наукові дослідження та підготовку спеціалістів у галузі хімії твердого тіла та напівпровідників, захистив дисертацію і став доктором хімічних наук, професором, а за цикл робіт "Хімія, технологія і властивості складних галькогенгалогенних матеріалів" йому та його колегам Ю.М. Височанському, Ю.В. Ворошилову, М.І. Гурзану, І.Д. Олексеюку, Є.Ю. Перешу у 2000 році було присвоєно почесне звання лауреата Державної премії України в галузі науки і техніки.

Деканами факультету працювали доценти і професори: Т.К.Дістанов, П.М.Стадник, В.М.Потапов, І.І. Колюшев, Х.Ю.Руденко, М.І. Головей, І.В.Смоланка, Ю.В.Меліка, Б.М.Єршов, Ю.В.Мигалина. З 1997 року деканом факультету є В.Г.Лендел.

Хімічний факультет сьогодні – це важливий науково-педагогічний підрозділ Ужгородського національного університету з його кафедрами неорганічної, органічної, аналітичної, фізичної та колоїдної хімії, екології та охорони навколишнього середовища, якими завідують доктори хімічних наук, професори Є.Ю. Переш, Я.Р. Базель, В.І. Гомонай, С.Ю. Чундак, кандидат хімічних наук, доцент В.Г. Лендел.

Кафедри факультету готують кваліфікованих спеціалістів для різних галузей народного господарства, вузів, наукових установ, середніх спеціальних

навчальних закладів та шкіл країни. Зараз на кафедрах факультету працюють 36 штатних викладачів - 8 докторів наук, професорів, 24 доценти, 2 викладача, 36 співробітників, серед яких 8 кандидатів наук. За роки існування факультету підготовлено більше 3000 спеціалістів.

Навчально-виховний процес та наукову діяльність чисельного студентського колективу забезпечують висококваліфіковані науковці і педагоги.

Особливістю навчання на факультеті є те, що на третьому курсі відбувається розподіл студентів за спеціальностями, яких чотири: неорганічна, аналітична, органічна, фізична і колоїдна хімія. У 1992 році на факультеті відкрито нову спеціальність "Екологія та охорона навколишнього середовища". Підготовка спеціалістів цього профілю ведеться кафедрою екології та охорони навколишнього середовища. Студентам, що спеціалізуються на кафедрах читається 46 різних спецкурсів, проводяться практичні та лабораторні заняття в 10-ти добре обладнаних хімічних лабораторіях. При всіх кафедрах працюють студентські наукові гуртки. На третьому курсі проводиться ознайомча практика на великих хімічних підприємствах країни, а на четвертому та п'ятому педагогічна в школах області і виробнича за спеціалізації в інститутах Академії наук України.

Серед випускників факультету докторами наук стали М.І.Головей, Й.Й.Ділунг, Ю.Ю.Керча, П.П.Кіш, В.В.Лукачина, В.В.Магдинець, В.І.Гомонай, Ю.В.Мигалина, Б.Й.Набиванець, С.І.Іванчо, І.Д.Олексеюк, В.І.Станинець, В.В.Сухан, В.І.Станко, В.Ю.Третинник, В.В.Фесенко, Є.Ю.Переш, С.М.Хрипак, М.В.Поторій, Й.С.Балог, С.Ю.Чундак, Я.Р.Базель, І.С.Барчій та інші – всього понад 25 чоловік, і кандидатами наук - понад 123 випускника. Викладачі факультету працюють у творчій школі, ліцеї-інтернаті та науково спрямовують гімназії м.Ужгорода, Хуста й Іршави.

З вересня 1995 року здійснюється підготовка фахівців із збагачення руд кольорових і рідкісних металів.

З 1996 року на факультеті видається "Науковий вісник Ужгородського університету", серія "Хімія".